

Jak uczą się dorośli?

wskazówki dla osób prowadzących zajęcia komputerowe
w bibliotekach

Cz. 1. Czym jest uczenie się

Edukacja osób dorosłych jest od wielu lat przedmiotem zainteresowań badaczy reprezentujących różne dziedziny nauki: psychologię, socjologię, pedagogikę czy andragogikę¹. Na przestrzeni dziejów sformułowano wiele teorii wyjaśniających, w jaki sposób ludzie się uczą. Samo uczenie się było opisywane jako *zbiór czynności prowadzących do transformacji mózgu, proces rozwiązywania problemów, zdobywanie doświadczeń mających wpływ na zachowanie człowieka, proces nabywania umiejętności oraz formułowanie i wymiana poglądów*.

Różnorodność definicji i interpretacji pojęcia *uczenie się* wynika z tego, że może ono być rozumiane jako:

- **produkt**, rezultat nabytego doświadczenia,
- **proces** poszukiwania rozwiązań, analizowania potrzeb i osiągania celów,
- **funkcja**, działanie w celu osiągnięcia określonego stanu.

W literaturze poświęconej edukacji osób dorosłych zwykle używa się podziału na trzy podstawowe grupy teorii uczenia się:

- **teorie behawioralne**, oparte na zachowaniu (behavioral theory),
- **teorie poznawcze**, łączące nową wiedzę z dotychczas posiadaną (cognitive theory),
- **teorie społecznego uczenia się**, czyli zakładające związek między uczeniem się a przewidywaną skutecznością (social learning theory)²

Uczenie się osób dorosłych postrzegane jest jako **złożony, ciągły i nieprzerwany proces**. Ma on miejsce nie tylko na sali szkoleniowej, ale także w życiu codziennym, w rodzinie, wśród znajomych, współpracowników czy na ulicy. Badacze reprezentujący nurt behawioralny opisują uczenie się jako **proces prowadzący do zmian w zachowaniu dorosłej osoby pod wpływem zdobywanych informacji, obserwacji czy doświadczeń**. Postrzegają go jako cykl, w którym występują określone fazy i który cechuje pewna powtarzalność. Na takich przesłankach opiera się **teoria uczenia się**

¹ Andragogika to dział pedagogiki zajmujący się procesami kształcenia, wychowania, samokształcenia i samowychowania osób dorosłych. Źródło: <http://pl.wikipedia.org/wiki/Andragogika> (dostęp: 25 stycznia 2012 r.).

² A. Andrzejczak, Projektowanie i realizacja szkoleń, Warszawa 2010, s. 34.

przez doświadczenie, która wywarła ogromny wpływ na rozwój współczesnych metod nauczania oraz praktykę organizowania i prowadzenia szkoleń. Autor teorii, David Kolb, postrzega proces uczenia się osób dorosłych jako cykl, w którym **kluczową rolę odgrywa doświadczenie jednostki i jego analiza**.